

პალატი თუ არა ალოკინეზის გზას? თარგმანი ლეიონარდო შრანგერითი ბაულონი

ფეხბურთის და კალაბურთის შემდეგ, საქართველოში სპორტის ყველაზე მასობრივ და თამაზარულ სახეობად ითვლება ფრენბურთი. პოპულარული იყო და დღემდე იყავს, ყველა სკოლაში და უმაღლეს სასწავლებლებში.

გვადავს ისეთი შესანიშნავი და ვირტუოზი ფრენბურთელები, როგორებიც იყვნენ ვაგეში ა. ახვლედიანი, კ. ლომინაძე, თ. თელია, თ. ყიფიანი, ხ. ტარაშიანი, ა. თევთაძე, ვ. კაჭარავა, ხ. ბურჩიაძე. გვაკვდა აგრეთვე ძლიერი ფრენბურთელები კლემენტი ა. მაიერი, ზ. შევლიაძე და სხვ.

ეს იყო ადრე, ბოლო ხანს კი ეს ერთობ სანერგოდ და მიზანმიმართულ სპორტის სახეობა თანდათან დაიკარგა. მიუხედავად იმისა, რომ სპორტის განვითარებაში მნიშვნელოვანი როლი ითვლება, ადრე გვაქვს მაღალკვალიფიციური მრეკლეორები, რომლებიც დასწრებით იზრდებოდნენ და ოსტაბილურ ფრენბურთის მაღალი დონის მოთამაშეები. სწორედ აქედან გამომდინარე, საქართველო იყო ერთ-ერთი მოყვარული არცაა. დასაწყისი, რომ დიდი ხნის განმავლობაში ქართველი ფრენბურთელები არ მონაწილეობდნენ რაიმე მნიშვნელოვან ჩემპიონატებში და ტურნირებში.

შეიძლება თამაშად ითქვას, რომ ქართული ფრენბურთის ერთერთი პირველი მერყეული იყო კონსტანტინე კოტეჯი ლომინაძე.

მან თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სწავლის დასრულების შემდეგ დაიწყო ფრენბურთის თამაში. მუხამე კურსის სტუდენტი იყო, როდესაც 1936 წელს ჩამოყალიბდა ფრენბურთელები გურული, რომელიც საქართველოს პირველი გუნდის, იგივე ნაკრების სახელი სიტყვითურად მონაწილეობდა საბჭოთა კავშირის მასშტაბით გამართულ ყველა შეჯიბრებაში.

საქართველოს გუნდმა, კოტეჯი ლომინაძის თავადაცობით და მონაწილეობით, 1937-38-39-40 წლებში ოსტაბილურად გავლია საქართველოს ასპირანტურაში. საქართველო ადგილობრივ დაიკავა. განსაკუთრებით აღსანიშნავია 1938 წლის საკავშირო პირველობა, რომელიც მონაწილეობდნენ ქვეის ქალაქის - მოსკოვის, ლენინგრადის, კიევის, თბილისის, ორსკისა და დნეპროპეტროვსკის ნაკრები გუნდები. მატჩები 20-24 აპრილს კ. ლენინგრადში ჩატარდა.

პირველი შეხვედრა, რომელიც 22 აპრილს გაიმართა, თბილისელმა მოგვს კიდელებს. ამ თამაშში გამოირჩიოდნენ კოტეჯი ლომინაძე და მისი თანაგუნდელი იაკუშვილი. ამდენით, რომ იმდამდე არსებული წესებით თამაში იმ მოკლე პერიოდშიც გამოვლენილი.

24 აპრილს თბილისის გუნდმა მნიშვნელოვანი გამარჯვება მოიპოვა მოსკოვის ნაკრებთან, რის წყალობითაც შეუძლებელი გახდა 1938 წლის 25 აპრილს მოსკოვის გუნდის კანსის სპორტულ „მოსკოვის“ და თბილისის გუნდის „ჰაქპერია“ სწავლებლის შედეგით აღიზნება. არც ერთი ავტორიტეტული შეჯიბრება არ გაიმართა, რომ თბილისელი დამარცხდებოდნენ. მაგრამ თამაში დათმავდა მათ სასარგებლოდ. ამ გაბრუნებაში 21 (4.5, 15.5, 15.5) გუნდი „ქანსის სპორტ“ თავის წყალობით განსაკუთრებით ხაზს უსვამს თბილისელთა თავისუფალი ლიდერის იაკუშვილის და გამომავლების ლომინაძის უპირატესობას. იმავე გახსნით ცნობილია, რომ „ლომინაძის უძლიერესი მონაწილეობის შემდეგ თბილისელს უპირატესობა ეძლეოდა“ - აგრეთვე აღნიშნულია თბილისელთა თავდასხმების იაკუშვილს დარტყმები, ე.წ. „ტოკები“, რომლებსაც აგრეთვე შექმნიდა მოსკოველ ფრენბურთელებს შორის. გახსნი იქვე წყალობით, რომ მოსკოველებმა ბოლო ეწინა დღის მანძილზე პირველად განიცადეს მარცხი. სხვათა შორის, წერილებს ასეა დასათავსებული - „პირველი დამარცხება შეიძინა მანჩესტერში“.

1940 წელს იაკუშვილი მოსკოვის „დინამოში“ გადასვლიდა. მაგრამ იმ ოტივანი - „ერთი წელი და სხვა მოგა“ - და მართლაც, სამაგისტრო, თბილისის ალმინაძისა და უსტყვად გრძობდა მის ყოველგვარ ჩანაფიქრს. 1943-1945 წ. კ. ლომინაძე მოღვაწეობდა ამიერკავკასიის რკინიგზის სამმართველოში არსებულ სპორტსაზოგადოება „ლოკოტივში“, რომლის ფრენბურთელები ადრე ნარჩინდები გამოდიოდნენ საკავშირო ჩემპიონატის ტურნირებში. გუნდის თავადაცობა და ყველაზე ავტორიტეტული მოთამაშე აქვს კოტეჯი ლომინაძე იყო.

1949 წელს ქართული ფრენბურთი აქტიური განვითარება შეიტანა შესანიშნავი ფრენბურთელები გივი ახვლედიანი. სამეც იმნიშვნელოვანი საქართველოს ფრენბურთელების და სპორტის იმპროვირება მსგავსებულს, სხვადასხვა მიზეზის გამო, გივი ახვლედიანი ათწლეულის თბილისელიც წასულიყო. მან თამაშის განხორციელებაში მნიშვნელოვან როლს შეასრულა. მისი მონაწილეობით, რომელიც 1964 წელს ტოკიოში გამართულ ოლიმპიურ თამაშებში ქართველებმა ფრენბურთელებმა ვერა დაკარგეს საბჭოთა ნაკრებ გუნდთან ერთად, ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონატს და ოქროს მედალი მოიპოვა, რაც ფრენბურთის ერთადერთი ნარჩინდებით მოგვანდა ქართული ფრენბურთი. ალბათ, ინტერესი მოგვანდა არ იქნება თუ ავტორიტეტული მონაწილეობის ოლიმპიური თამაშებში, როგორც საბჭოთა სტუმარი, ესწრებით კოტეჯი ლომინაძე.

აქვე გვინდა გავიხსენოთ, რომ 60-იან წლებში კლონინაძის თანხმობით და ხელმძღვანელობით ჩამოყალიბდა ქართველ ვეტერან ფრენბურთელები გურული. სხვა პროფესორ-მასწავლებლებთან ერთად ამ გუნდში მონაწილეობდა ცნობილი მეცნიერი, პროფესორი კოტეჯი ბაქრაძე.

ზნა ჯარალიან - შესასრულები

1993 წელს ოქტომბერ - ნოემბერში ქაშანეთის ქალაქ ალიკანტეში ჩატარდა მსაბურთელ ტანმოვარჯიშო სკოლის ჩემპიონატი. საქართველოდან ამ შეჯიბრებაზე გაემგზავრა 8 წევრი ნაკრები: მადრიდელი დელგადი, რომელიც შორის 3 წევრი ნაკრების ტანმოვარჯიშო იყო - თბილისელი ნინო ნიკოლოზი, მია გოციაძე და ბათუმელი ალიონა ივანივა. გუნდს მწვრთნელად ახლდა ირინა ვ. მასაშვილი, ლანა მესხინაშვილი და მასთან ერთად მისი დედა ლეკვიას ხელმძღვანელობდა შიპა ჯარალიანი. საქართველოს მონაწილეობაში იყო ჯარალიანი, მისი დედა ლეკვიას გასაკვირი სულაც არ იყო, ამას დამატება ესაძლეოდა გუნდის მონაწილეობა და საქართველოს წარმომადგენელი, უკვე დამუკავებული ქვეყნიდან, საერთო იტალიანების არეში მოექცნენ.

შიპა ჯარალიანი, კერძოდ, რომელიც ზღის სახანოვან და დერეფნითი ქალაქში, გვიხსნის, მაშაქან ამ საღამოს გორაკი ბაგრატიონი ჩამოხდის მუდღეობითი თქვენი შესხვედრების. უკვე დღის 11 საათი იყო, რომ გვესტუმრა. უმაღლეს დონეზე მივსწვდით, რომელსაც შევხვდით და თბილი შეხვედრა იყო. გიორგი ბაგრატიონთან თავისი ოჯახის წევრების სურათები გვიხსნის გორაკი, რომ შევიძინო მხოლოდ ქართული სახლები.

შიპა ჯარალიანი, კერძოდ, რომელიც ზღის სახანოვან და დერეფნითი ქალაქში, გვიხსნის, მაშაქან ამ საღამოს გორაკი ბაგრატიონი ჩამოხდის მუდღეობითი თქვენი შესხვედრების. უკვე დღის 11 საათი იყო, რომ გვესტუმრა. უმაღლეს დონეზე მივსწვდით, რომელსაც შევხვდით და თბილი შეხვედრა იყო. გიორგი ბაგრატიონთან თავისი ოჯახის წევრების სურათები გვიხსნის გორაკი, რომ შევიძინო მხოლოდ ქართული სახლები.

მოთავაზე ჩვენი კადრებით გავგვინა დახარისხება მათთან ტანმარჯიშის ომისის ახმადებლობა, გვიჩვენებდნენ ჩვენი „მოთავაზე“.

უსტოების ტანმარჯიშის მესვერეებიდან განსაკუთრებით მალაიკოვილი შუბა აქტიურობდა. ამ კაცს იმდენი მოხიზრება, ყველას დაასწრო, იური ტიტოვს და შიპა ჯარალიანს ირინა ვ. მასაშვილს გამოხსოვდა რეკორდები. პირობებით ირინა ვ. მასაშვილი. ერთი წლის შემდეგ ირინა მართლაც გაემგზავრა სასწავლო ქ. კუალა - ლუბუბოში. იქ პერსონალურ მომხმარებლობის მისამართში მალე გამოიღო სასწავლო შედეგი. დაგრძობდნენ ალიკანტეს. ჩვენი გორაკების ურობად არ უსაძრავია. საქართველოს გუნდებიდან სასწავლო ინსპექტორი ნინო ნიკოლოზი - 140 მონაწილეობდა 20 უძ-

ლაქის მერი შემონახული აღინიშნავდა, რომ მერიც მსოფლიო ომის დროს, საქართველოში შეფარდა და უპატრონო ესაძრებდა ბავშვებს, ახლა კი მერე გვახვდება სასწავლო 10 დღე მოვეფრეთ და უარს ნუ გვაძებნით.

მაგრამ იმ 10 დღეს მხოლოდ განხორციელდა არ ჩაუვლია. ითხი დიდ და სანერგებლობა გამოსვლა განხორციელდა გორაკთან, რომლის ვიდეოფორი, მოგვიხსნის, თბილისში გადმოგზავნის შიპა ჯარალიანს, მისტერ პეტრო მონაწილე ჩვენს დელგადის, ამ კაცს ქართველს, გიორგიმ, ახლა ბერი შარაქის, მასწავლებელი შიპა ჯარალიანი - ცოლშვილი გაქონა, გარდა ამისა, დაჰყავდა სხვადასხვა ორგანიზაციებში, ახვედრებდა ფრენბურთელების რედაქტორებს.

შიპა ჯარალიანი, კერძოდ, რომელიც ზღის სახანოვან და დერეფნითი ქალაქში, გვიხსნის, მაშაქან ამ საღამოს გორაკი ბაგრატიონი ჩამოხდის მუდღეობითი თქვენი შესხვედრების. უკვე დღის 11 საათი იყო, რომ გვესტუმრა. უმაღლეს დონეზე მივსწვდით, რომელსაც შევხვდით და თბილი შეხვედრა იყო. გიორგი ბაგრატიონთან თავისი ოჯახის წევრების სურათები გვიხსნის გორაკი, რომ შევიძინო მხოლოდ ქართული სახლები.

პქითი. მეორე დღეს მადრიდის გავლით, შინ ვბრუნდებოდით. გორაკი სადღეს დარგა და სხობდა, რომ აგროპორტში ჩემთვის პრობლემები არ შექმნიდა. დილით კვლავ შევხვდით ერთმანეთს - ჩვენ აგროპორტში წავიდეთ, გიორგი და მისი მუდგულ მანქანითვე გაემგზავრნენ მაშაქანს.

წვითი მანქანაზე მეთავა, აღიკანტეს მანქანა დელგადის თითოეულ წევრს 150-150 დოლარი გადმოგვცა საჩუქრების შესაძენად.

თინიზი ბაგრატიონი
სურათში საქართველოს ტანმოვარჯიშო სკოლის დელგადი ალიკანტეში.
შიპა ჯარალიანი მერი ახვლედიანი
დასაწყისი 29 (ილია)
„ლოლა“ №40 (2001)...
გატარებული იტრება

მარცხენად პირველი (194) - კლონინაძე

იმპროვირებული ქართული ფრენბურთის დიდი გამარჯვება ის იყო, რომ 1964 წელს, ტოკიოში გამართულ ოლიმპიურ თამაშებში ქართველებმა ფრენბურთელებმა ვერა დაკარგეს საბჭოთა ნაკრებ გუნდთან ერთად, ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონატს და ოქროს მედალი მოიპოვა, რაც ფრენბურთის ერთადერთი ნარჩინდებით მოგვანდა ქართული ფრენბურთი. ალბათ, ინტერესი მოგვანდა არ იქნება თუ ავტორიტეტული მონაწილეობის ოლიმპიური თამაშებში, როგორც საბჭოთა სტუმარი, ესწრებით კოტეჯი ლომინაძე.

აქვე გვინდა გავიხსენოთ, რომ 60-იან წლებში კლონინაძის თანხმობით და ხელმძღვანელობით ჩამოყალიბდა ქართველ ვეტერან ფრენბურთელები გურული. სხვა პროფესორ-მასწავლებლებთან ერთად ამ გუნდში მონაწილეობდა ცნობილი მეცნიერი, პროფესორი კოტეჯი ბაქრაძე.

ერთი წლის წინ, - 2002 წელს საქართველოს ფრენბურთის ფედერაციის გახდალხდა და მისი პრეზიდენტი გახდა ლევა ახვლედიანი. იმდრო, მისი ხელმძღვანელობით განხორციელებდა არაერთი ლონისებრი, რომ ალბინდები ქართული ფრენბურთის რეკორდები, მოხდეს მისი პოპულარიზაცია და საერთაშორისო ალიანსი კვლავ მოიპოვოს. ალბათ, საქართველო ადგილობრივ ინტენსივურ ფრენბურთის სექციების სიკვდილში და უმაღლეს სასწავლო ბლებში, შესაძლებელი ჩამოვლიდნენ ქალაქი და ვართა ვაუნდები, რომლებიც ითამაშებენ საქართველოს პირველობაში.

ცნობილი გახდა, რომ უკვე ჩამოყალიბებულია საკმაოდ ძლიერი გუნდი „თბილისი“, რომელიც მოასწავს მონაწილეობა ზელო რანჟინზე საქართველოს ტურნირში. ითამაშეს ფაშხებში იტალია პრეზიდენტის წყალობით ნარჩინდების თასზე, ევროპის ქვეყნების თასების მფლობელობა თასზე და ევროპის ფრენბურთელები კონფედერაციის თასზე.

ალბათ, საქართველო ქალ ფრენბურთელები მოსამაზე იქნება ვიტიორია რავა, რომელიც საქართველოს დამაფუძნებელი, გარბილი და ამ დროს ფრენბურთის თამაშს ამგავსად ის სურათებში, კერძოდ, ეს ქალაქი კანში ვიტიორის და ადგილობრივ კლუბში თამაშობს. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ვიკი რავა ბოლო განმსვლდება საფრანგეთის ჩემპიონატში და ევროპის ჩემპიონატი ლიგაში უმაღლესი შესაძლებლობა მისთვის ასეთივე კარგი ფრენბურთელები ვიკი მულერთან ერთად იყო. რომელიც, ბუნებრივად, სურათებში თამაშობს.

ეს გუნდები ფრენბურთში დიდ ნარჩინდებებს მიუძღვნიან, მაშინ საქართველო და ადგილობრივი ინტენსივობით მნიშვნელოვან როლს შეასრულა ფრენბურთელები და მწვრთნელები.

